

I din hand håller du ett extra stort nummer av Lidingö Hembygdsförenings medlemsblad *Hembygdsnytt*. Som nyvald ordförande i föreningen vill jag att våra medlemmar, som troget betalar sin medlemsavgift år efter år, ska veta vad föreningen gör och har gjort och även vill göra i framtiden.

I det här numret kan du läsa om några av de räddningsaktioner som föreningen gjort för att behålla Lidingös kulturarv. Elfviks gård och Flyg-Nybergs hangar är några av dem. Hembygdsföreningen är också remissinstans i många av stadens planer för öns utveckling. De kulturskyltar som syns lite här och där är exempel på ett gott samarbete med Lidingö stad.

Men vi är också ett museum! Och ett museum ska ha utställningar. Bland våra medlemmar finns många kunniga människor med bakgrund inom museivärlden vilket gör att de utställningar som Lidingö museum visar upp alltid håller hög klass. Nu senast

den pågående utställningen *Historiska herrar som satt spår på Lidingö*. I samband med våra utställningar hålls intressanta föredrag över utställningstemat. Att dokumentera Lidingö på olika sätt är också en viktig del av vår verksamhet. Detta gör vi bland annat genom Arbetsgruppen för arkiv och bibliotek som samlat mycket material, både nytt och gammalt, om Lidingö vilket är en guldgruva för föreningens utställningar och bokutgivning.

Lidingö museum 25 år

Den 4 juni 1998 – för 25 år sedan – invigdes Lidingö museum. Så hade ett flerårigt projekt äntligen rots i hamn.

Tanken på att Lidingö borde ha ett museum väcktes i början av 1990-talet. Hembygdsföreningen hade under årens lopp fått gåvor, unika föremål från svunna dagar, som borde tas om hand och visas upp. Men den enda lokalen föreningen disponerade var ett rum i Villa Solgården, granne med Villa Fornboda. Skulle ett museum kunna byggas upp krävde det stadens medverkan.

Drivande i projektet var Hem-

bygdsföreningens dåvarande ordförande, Ruth Sävhaben, som idogt uppvaktade Lidingö stad med framställningar. Idén slog rot, diskussioner inleddes och föreningen var så optimistisk att man bildade en museifond och började ett ambitiöst insamlingsarbete. En stor insamlingsgala arrangerades och föreningen inbjöd potentiella sponsorer att få "ta plats i historien" som medgrundare av museet.

År 1997 kom genombrottet. Staden erbjöd Hembygdsföreningen att få hyra bottenvåningen och "bageriet" i Villa Fornboda.

Välkommen till oss på Lidingö museum! Det finns alltid ett par av våra värdar som tar emot dig och visar dig runt. Vill du ha en kopp kaffe, så kan det också ordnas! Foto: Susann Thorngren

Även Fotogruppen arbetar kontinuerligt med att digitalisera bilder från Lidingö. Numera är hela vårt bildarkiv öppet för allmänheten.

Vårt arbete i föreningen är att informera om Lidingö, både dåtid, nutid och framtid. Att föreningen kan driva en så omfattande verksamhet beror i hög grad på

den tid och det engagemang som många av våra frivilligt arbetande medlemmar lägger ner.

Vi vill gärna utöka samarbetet med öns många frivilligorganisationer och även med Lidingö stad.

Till alla våra nuvarande medlemmar: Tack för att ni fortsätter att vara med och till blivande medlemmar Välkomna till oss.

Karin Mörk/Ordförande

Staden, genom Tomtblaget, skulle stå för den yttre renoveringen och föreningen för den inre. Nu fanns det 800 000 kr i museifonden vilket var i minsta laget, men här fanns medlemmar som med stor entusiasm gav sig i kast med ombyggnadsarbete och antikvarisk renovering, stort som smått.

Invigningen blev en folkfest med högtidstal och en spektakulär klädparad där kända lidingöbor gestaltade historiska lidingöpersoner från Svante Banér till Wilhelmina Skogh.

Nu hade Lidingö fått ett mu-

En medlem fick ägna dagar åt att plocka bort hundratals spikar i golven som skulle slipas och en annan medlem stoppade om möblemanget i salongen.

Foto: Ulla Landergren

seum med två ”miljörum” och en permanent utställning, museibutik och kansli lokaler. Men alltjämt var det trångt.

På ovanvåningen huserade ett advokatkontor men när detta 2004 flyttade ut fick föreningen erbjudandet av staden att ta

De första utställningarna var ganska enkla. Här håller Ruth Sävthagen på att arrangera bilder.

Fotograf okänd/Lidingö Hembygdsförening

över hela fastigheten. Nu blev det möjligt att samtidigt ha en permanent utställning och större tillfälliga utställningar. Programverksamheten kunde flytta in i Magdasalen och ett rum kunde avdelas till arkivet.

Sedan dess har verksamheten

utvecklats på många sätt. En intressant utställning föregås ju av grundlig kunskapsinsamling och det finns en fruktbar symbios mellan skriftutgivningen och utställningsverksamheten. Det stora bildarkiv som fotografgruppen byggt och gjort tillgängligt har bidragit till att göra utställningarna än mer spännande. Och lidingöborna hittar hit. Förra året hade museet 2 329 besökare.

I höst kommer museet att öppna en utställning om lidingöbroar, inför att gamla lidingöbron står inför sin rivning. Senare kommer en utställning om arkitektgruppen AGL – Ancker, Gate, Lindegren – som präglat Lidingö i stort och smått och ritat både stadsplaner, flerfamiljshus och villor.

Lena Norberg

Om dessa väggar kunde tala...

Café Fornboda, som vykort, i sin glans dagar. Fotograf okänd. ©LHF

Villa Fornboda har en lång och skiftande historia. Det är ett av de äldsta husen i Lidingö Villastad och byggdes 1907 – 1908 för att vara både konditori, bageri och bostäder. Läget invid hörnet av Vasavägen och Stockholmsvägen var centralt i den nya villastaden, särskilt när Norra lidingöbanan invigdes, och

kaféverksamheten blev framgångsrik. Fram till 1995 kunde lidingöborna dricka sitt kaffe på konditoriet, som bytte namn när man bytte ägare: Fornboda, Astrea, Princess. Det ursprungliga kaféet hade två avdelningar, en ”lite finare för kontorsfolk” till vänster om huvudentrén och en ”för blåstall och chaufförer” till

höger. Konditoriet låg i det nordöstra hörnrummet, nära trappan till bageriet. Var det vackert väder kunde man sitta i trädgården.

Men konditoriet behövde inte hela bottenvåningen. Huset var byggt för att rymma flera verksamheter och hade därför flera ”huvudingångar”. Under några år på 1920-talet huserade polisen i det rum som nu är ”matsalen”. Bristande utrymme – och alltför tunna väggar – gjorde emellertid att arrestlokalerna fick förläggas till Villa Japan, idag känd som Sagateatern. I det rum som idag är expeditionen hade en frisör (tillika fältskär) sina lokaler. Han hette David Borgh och kallades i folkmun för Borgmästaren.

På övervåningen fanns lägenheter och under en tid på 1990-talet ett advokatkontor. År 1997 kunde Hembygdsföreningen flytta in och bygga upp det länge efterlängtrade Lidingö museum.

Lena Norberg

Skyddar miljöer och byggnader som är vår historia

Hembygdsföreningen har sedan starten 1931 slagit vakt om Lidingös kulturhistoria. Vid flera tillfällen har föreningen tagit initiativ för att bevara intressanta byggnader och områden från förr. Här berättar vi om några "räddningsaktioner".

När folkviljan räddade Elfvik

Huvudbyggnaden på Elfviks gård. Foto Siv Bergius

En uppmärksam aktion äger rum på 1980-talet då Lidingö stad har planer på att sälja ut Elfviks gård med samtliga byggnader och omkringliggande jordbruksmark. Inom Hembygdsföreningen inser man konsekvenserna – att lidingöborna riskerar att gå miste om ett av öns mest omtyckta rekreationsområden med stort kulturhistoriskt värde. Man beslutar att agera. Söndag 11 mars 1984 anordnar Hembygdsföreningen guidade turer på Elfvik för att informera om ett av Lidingös äldsta och största jordbruk med rötter i 1300-talet, om Carl Michael Bellmans kärlek till platsen och om den unika klädesfabriken som vid 1800-talets början var en av Sveriges moder-naste industrier.

Gensvaret bland lidingöborna blev stort – drygt 1500 personer kom ut till Elfvik denna söndag som blev start på aktionen "Rädda Elfvik". Syftet var att behålla Elfvik i stadens ägo så att gården med lantbruk och omkringliggande miljö för all framtid skulle hållas tillgänglig för allmänheten. Aktionen resulterade i mer än 3000 namnunderskrifter som överlämnades till kommunen. En

fem-partimotion till kommunfullmäktige i oktober 1984 resulterade i en ny utredning. Hembygdsföreningen fortsatte att agera, nu tillsammans med Friluftsrådet och Naturskyddsföreningen.

År 1986 beslutade kommunfullmäktige att Elfvik skulle behållas i stadens ägo. Huvudbyggnad och ekonomibyggnader renoverades. En av stadens anställd bonde skötte jordbruket. Sedan 2010 drivs gården enligt ett arrendeavtal som innebär att Elfvik ska fortsätta att vara ett levande jordbruk, tillgängligt för lidingöborna. Till minne av räddningsaktionen 1984 firas varje år Elfviksgårdsdagen – en söndag i september. Idag är det svårt att tänka sig industri på Elfvik. Men i början

Här arbetade vävarna på Elfviks klädesfabrik 1798.

av 1800-talet kom engelsmannen Samuel Owen till Sverige för att sätta upp ångmaskiner vid flera industrier. Landets första ångmaskin för industriellt bruk installerades på Elfviks klädesfabrik. Den för sin tid unika "eld- och luftmaskinen" startade på själva julafton 1804. Här tillverkades kläde bl.a. för arméns uniformer men också för export till övriga Europa, där Napoleonkrigen pågick. Fabriken var i bruk fram till 1823.

En av tidens mest kända skalder Carl Michael Bellman var trogen gäst på Elfvik som vid 1700-talets slut ägdes av hans vän hovgulddragaren Petter Widman. Här skrev Bellman flera visor och dikter som handlar om Elfvik, bl.a. Lidingösången som alla lidingöbarn lär sig sjunga (med samma melodi som Fjäriln vingad).

Margareta Borgelin

Glada bygd, så täckt belägen
mitt i vattnets lugna våg,
dina åkrar pryda vägen
med en hög och gulnad råg;
dina vikar tyst förära
fångst av gädda, mört och mer.
Överallt i dällden nära
man de röda smultron ser.

På en hög och ljusblå bölja
fladdra seglen bort och fram:
Stundom masterna sig dölja,
stundom höjs en vimplad stam.
Dagens timmar lätt försvinna
under nöjen, spel och sång,
där en värd och en värdinna
ha förbjudit krus och tvång.

NYA ÖPPETTIDER I SOMMAR!

Museet håller öppet tisdag, torsdag, lördag och söndag 12-15 fram till torsdag före midsommar.

Under juli och augusti är det öppet lördagar 12-15.

Åter till ordinarie öppettider från 2/9.

”Flyg-Nybergs” hangar vid Täckas Udden. Fotograf okänd. ©LHF.

Larsbergs brostuga. Fotograf okänd. ©LHF.

Kvarnen, brostugan och hangaren

Hembygdsföreningen engagerade sig redan vid starten 1931 i Lidingös byggnadsvård. Att bevara och rusta upp Näsets kvarn, Larsbergs brostuga och ”Flyg-Nybergs” hangar och verkstadsbyggnad vid Täckas Udden, har tidigt tillhört föreningens mest angelägna frågor. Först handlade det om kvarnen nära nuvarande S:ta Annagården. Den ägdes av ingenjör Hjalmar Arwins sterbhus och hade inte malt säd sedan 1906 och skulle rivas. Nu lyckades Hembygdsföreningen förhandla

till sig kvarnen i gåva av familjen Arwin – som dock ställde ett villkor, att den flyttades till en annan plats på ön. Marken kring kvarnen önskade familjen exploatera för ny bebyggelse. Men här fick föreningen oväntat stöd från staden. Man var ännu inte villig att upprätta någon stadsplan för annan bebyggelse än kvarnen och den lilla kvarnstugan. De blev därför kvar på sin gamla plats och rustades hjälpligt upp av föreningen och platsen kom att användas sommartid för utomhusfester med

Sommarfest vid Näsets kvarn i augusti 1933. Foto: Lidingö Tidning

sång, musik och dans. Först i mitten av 1940-talet blev staden ägare till kvarnen och alltjämt står den där som ett monument från den förindustriella tiden på ön. Nya vingar har den fått vid flera tillfällen när de gamla i hårt väder blåst sönder. Men vingarna har tyvärr brutits av och fallit till marken.

Larsbergs brostuga, den gamla värdshusbyggnaden vid äldsta flottbrons ena landfäste, ägdes av Lidingö stad. Huset sades vara stadens till åren äldsta fastighet. Men bevarandeintresset var svagt och fullmäktige beslöt 1939 att huset skulle rivas.

Även här engagerade sig Hembygdsföreningen. Man vände sig till Nordiska museet och till Riksantikvarieämbetet och fick stöd för sitt bevarandetänk. I det läget tvingades staden svälja förtretet och ompröva sitt rivningsbeslut. Hembygdsföreningen erbjöds arrendera brostugan som inreddes till en uppskattad kaffeservering och möteslokal. I senare tid har brostugan disponerats av studieförbundet TBV och därefter varit konstnärsateljé.

Den 1985 byggnadsminnesförklarade fastigheten Täckas Udden var byggd kring sekelskiftet 1900 av flygpionjären, fabrikören Carl-Richard Nyberg, ”Flyg-Nyberg” kallad. Genom testamente tillföll husen 1946 Hembygdsföreningen som i mer än 30 år ansvarade för husen. Exempelvis firade föreningen många midsommaraftnar i den stora verkstadshallen. År 1973 tvingades föreningen av ekonomiska skäl att avträda som ägare. Byggnaderna som stod på ofri grund tillföll nu Lidingö

församling som sålde husen för privat boende. Men först väckte Hembygdsföreningen hos länsstyrelsen frågan om byggnadsminnesförklaring av Täckä Udden. Det blev ett enkelt beslut för

länsstyrelsen att fatta, för föreningens styrelse hade utarbetat ett föredömligt gott underlag att besluta kring.

Carl-Henrik Ankarberg

Vi bryr oss om Lidingös framtid

Natur- och kulturgruppen i utomhusmöte vid Canadastigen. I bakre raden från vänster Christer Vik, Marianne Råberg och Christian Gottlieb, i främre raden Margareta Borgelin och Ulla Larsson. Foto: Carl-Henrik Ankarberg

Att värna värdefull bebyggelse och miljöer från förr är viktigt. Det är också viktigt för Hembygdsföreningen att bevaka och påverka planer som gäller stadens framtid.

Föreningen är remissorgan för detaljplaner och program av olika slag t.ex. för större områden, grönområden, skog, parker mm. Våra yttranden som utarbetas inom arbetsgruppen för Natur och Kultur (NOK), går att läsa på hemsidan. Omfattande synpunkter på Lidingös framtida utveckling lämnades inför Översiktsplanen 2012 – 2030, en plan som gäller än idag. Vi kommer givetvis att bevaka arbetet med den nu aktuella översynen av planen.

Arbetet med planering ställer höga krav på underliggande kunskap om Lidingös stadsbyggnads historia och bebyggelse. Vi hade

därför höga förväntningar på det förslag till kulturmiljöprogram som lades fram 2020. Vi redovisade omfattande synpunkter i samband med remissförfarandet. Men att arbetet därefter lagts i träda är mycket bekymmersamt och att de underliggande inventeringarna inte är allmänt tillgängliga är anmärkningsvärt.

För att gå tillbaka lite i historien och nämna några av NOK:s större ärenden: Inför planeringen av Dalenum 2008 redovisade föreningen omfattande synpunkter på vad som borde bevaras av AGA:s äldre industriarkitektur. Centrum-Torsviksplanerna från 2013 föranledde ett intensivt arbete från föreningen; bl.a. anordnade vi ett opinionsmöte i Hersby skola och deltog i flera andra offentliga diskussioner. Vårt yttrande var mycket kritiskt och vi är idag tacksamma att det

mesta av vad som då föreslogs inte är aktuellt längre.

Just nu följer vi planeringen av Högsättra, Rudboda, Björnbo m.m.

Aktuellt idag är också en plan för kvarteren Båtbyggaren och Brädgården (f.d. Canada brädgård) där vi bland annat starkt kritiserar den förhöjning av marknivån (upp till två meter) som föreslås i kvarteret Brädgården och hävdar att strandskyddet måste gälla upp till 100 meter från Kyrkviken, vilket omöjliggör det förslag till villabebyggelse som planen redovisar. Vi menar att man borde utreda möjligheten att i stället bygga t.ex. radhus i den norra delen av kvarteret. Vi är också tveksamma till att minska utrymmet för marin verksamhet i kvarteret Båtbyggaren.

Förslaget till utökning av naturreservatet Elfvik-Långängen och bildandet av ett nytt naturreservat i Sticklinge tillstyrktes givetvis av föreningen.

Marianne Råberg

Nyfiken på Lidingös spännande och innehållsrika historia?

Då ska du bege dig till Lidingö museum och kika på utställningen *Historien om Lidingö* som visar öns utveckling från jordbruksbygd till dagens trivsamma stad. Här berättas om skärgårdsön som steg upp ur havet och om de första lidingöborna som levde på jordbruk och fiske. Vi får lära känna de gamla gårdarna, som gett namn åt dagens stadsdelar, och de stiliga sommarvillorna som byggdes under 1800-talet, varav åtskilliga finns kvar. Av utställningen framgår att Lidingö tidvis också varit något av en industriort med flera framgångsrika fabriker, vilket överraskar många. 1900-talets utveckling med tillkomsten av villastäder och fina områden med flerfamiljshus och radhus visas också på utställningen, liksom de senaste årens planer för utformning av miljöer och ny bebyggelse.

Fotogruppen har gjort tusentals bilder tillgängliga

Är gamla fotografier något att ha? Ja, det tycker i varje fall Hembygdsföreningens fotogrupp som träffas varje tisdag för att ta hand om bilder från Lidingö, både från gamla tider men också för att se till att Lidingö av idag dokumenteras. I dagsläget finns drygt 17 500 bilder i vårt bildarkiv. Vem som helst kan gå in på nätet och titta i arkivet!

Under åren hade mängder av foton, tagna av Hembygdsföreningens många medarbetare, samlats i ett "manuellt" arkiv. Dessutom hade föreningen fått bildsamlingar och album av lidingöbor som tyckt att fotografierna var värda att bevara. För 27 år sedan bildades därför fotogruppen och arbetet med att ta fram ett datasystem för digitaliseringen kunde börja. Så inleddes ett rejält Sisyfosarbete med att scanna in bilderna i det nya datasystemet.

När digitaliseringen började fungera väl, tyckte fotogruppen att det var dags att skapa ett nytt inslag i sitt arbete. "Miniutställningar" – en affisch med ett särskilt tema blev resultatet. Bilder på temat plockas fram ur bildarkivet och bildtexter sätts ihop.

Fotogruppernas Johnny Johnson och Sune Petersson har många bilder att kategorisera innan de kan läggas in i Bildbanken.

Foto: Susann Thorngren

De senaste årens scanningsarbete har framför allt Inga Helander – "Drottningen av Scannern" – hållit i.

Foto: Susann Thorngren

En enkel layout och vips har vi en ny miniutställning! Från början sattes miniutställningen bara upp i entrén till Lidingö Museum, men gruppen tyckte de blev så bra att man beslöt att sätta upp dem på platser utanför museet. Numera finns miniutställningar, förutom på museet, på Björnbo, Lidingödoktorn i Högsåtra, Hiertagården, Tor, S.ta Annagården, Lidingö församling mot Lejonvägen, Stadshusentrén och Ansgarskyrkan. Och flera önskemål har kommit in om att få en miniutställning placerad hos sig. Med jämna mellanrum flyttas de runt mellan de olika platserna.

Förutom att producera de populära miniutställningarna hjälper gruppen till med att plocka

fram foton till museets utställningar; Lidingö stad hör av sig ibland med förfrågningar liksom allmänheten. Även pressen vill då och då låna en gammal bild från ön för att illustrera en artikel.

Våra fotosamlingar sväller och det är vi glada för. När Lidingö Tidning avvecklades skänkte man hela sitt bildarkiv till föreningen. Den kände lidingöfotografen Ed-die Granlund har bidragit med många av sina vackra fotografier och Jan Sjöberg, Lidingösidan, är i full färd med att flytta över hela sitt stora arkiv till oss.

Susann Thorngren

Länk till vårt bildarkiv når du via föreningens hemsida.
www.lidingohembygd.se

Arkiv och bibliotek berättar om Lidingös historia

Arbetsgruppen för arkiv och bibliotek sköter Hembygdsföreningens arkiv med skriftlig information som rör Lidingös historia, t.ex. brev, uppsatser, tidskrifter, och övriga dokument samt biblioteket med litteratur om Lidingö. Vi biträder de medlemmar som arbetar med museets utställningar och de som skriver böcker som föreningen ger ut. Vi försöker också hjälpa till att svara på frågor från allmänheten som undrar över något om Lidingö förr.

Arbetsgruppen för arkiv och bibliotek, Margareta Borgelin, Birgitta Malmstedt och Ann Collste, i Hembygdsföreningens arkiv.
Foto: Sune Pettersson

Kulturskyltar berättar om platsens historia

www.lidingo.se/kultur

Kulturarv på Lidingö

Vattängen

Vattängens gård finns markerad på den första kända kartan över Lidingö, som är daterad november 1581. Namnet Vattängen betyder "den vita ången" och kan förledas till den lek som ofta görs om våder.

Vattängens marker utgrävs av ett område på 7 hektar på ena sidan och nuvarande Stockholmsvägen mellan Torsholm och Drevsholm. Gården var en av Lidingös många gårdar innan de kom ut på den första kartan till Lidingö. Villavärdens behövs i början av 1800-talet då Lidingö var några år en jord- och jordbrukssamhälle till kung.

År 1800 bodde Lidingö 2 319 invånare. Två år senare bodde här 4 431 personer. Vid slutet av år 1809 köpte Hjalmar Åkerström gården. På sin 16-årsdag gick den Vattängen. År 1820 byggdes AB Lidingö Villastad med Hjalmar Åkerström som VD. Många villastadsbyggnader som uppfördes på 1840-talet. Byggnadsbyråerna byggde in. Byråerna hade till uppgift att erbjuda utbyggda planer och förhållanden för att bygga villastadsbyggnader med utställnings- och föreläsningssalen. Föreningen blev

överräddade framgångsrik och blev 1907 till 1910 byggdes över 450 villor. Det blev en kvarters som byggdes i Holmby. Många villor byggdes byggdes om 1900-talet utarbetat av arkitekten Orlin Östberg för att utveckla villor och villastadsbyggnader även i samma den av byggnaderna som byggdes i Holmby. Det är senare fanns där också ett postkontor. AB Lidingö Villastad lät bygga Vattängen 1900 och en ländlig villastad som de så kallade villastadsbyggnader vid Skövde. Byråerna flyttade dock till Holmby efter några år. Hjalmar Åkerström skrev 1900 på en om och tillbyggnad av villastadsbyggnaden för att utveckla både villor och villastadsbyggnader. Arkitekten Jacob Geijer berättade om byggnaden och 1925 berättade byggnaden för vilken.

På 1950-talet byggdes gårdens om för Lidingö stads kommunens andra mål. Byggnaden blev till en stor för olika verksamheter verksamheter från till mitten av 1970-talet. Några från Skövdebyråerna och Lidingö stadsbyggnadsbyråerna. Det var till exempel där som byggnaden användes som kontor.

N.G. Vattängen 1860. Byggnaden skildrar Lidingö bygd och Lidingö gårdens utveckling. Där kom det till Lidingö bygd.
Hjalmar Åkerström skrev 1900 på en om och tillbyggnad av villastadsbyggnaden för att utveckla både villor och villastadsbyggnader. Arkitekten Jacob Geijer berättade om byggnaden och 1925 berättade byggnaden för vilken.

LIDINGÖ STAD

berättar om intressanta byggnader och miljöer runt om på ön. Under de senaste åren har ett omfattande arbete lagts på att producera kulturskyltar i Dalenum för att berätta om AGA:s historia. Arbetet sker i nära samarbete med Lidingö stads kultur- och fritidsförvaltning, som ansvarar för produktion och den fysiska placeringen.

Ta gärna en sommarpromenad och se både det som finns idag och det som en gång funnits där. Den som vill veta var skyltar är placerade kan söka på Lidingö stads hemsida, kulturarv. Där finns en karta, med en QR-kod, som visar skyltarnas placering och mer information, som inte fick plats på skylten.

Ulla Larsson

För tio år sedan kontaktade Lidingö stad Hembygdsföreningen och bad om vår medverkan i uppdatering och komplettering av de kulturarvsskyltar som funnits runt om på vår ö sedan tidigare.

Sedan dess har kulturskyltsgruppen inom föreningen uppdaterat gamla skylttexter och foton och kompletterat med nya fakta. Många nya skyltar har också tillkommit. Totalt finns idag ett 70-tal kulturarvsskyltar som

Föremål som gör det förgångna levande

Lidingökonstnären Siri Schotte har skapat denna glöddritade skärm, som ingår i museets föremålssamling. Siri Schotte var en mångsidig kvinna. Hon var en av Lidingös första kvinnliga politiker, liberal, och ordförande i fattigvårdsstyrelsen 1920. Hon var trädgårdsintresserad och sekreterare i trädgårdsföreningen. Hon inte bara målade själv, mest landskap, utan gav också lektioner. Foto Karin Mörk.

För att öka kunskapen och sammanhållningen kring vår hembygd samlar Hembygdsföreningen in, ordnar och vårdar föremål som kan belysa det gångna Lidingö.

Genom åren är det många som har skänkt föremål till Hembygdsföreningen som de menar kan bidra till denna kunskap. Det har varit allt från möbler och tavlor till äldre hantverksföremål, dagliga husgeråd och kläder men också föremål med anknytning till verksamheter på ön såsom idrottsföreningar, lidingötågen, brandskydd och skolväsende.

I föreningens samlingar finns därför nu mer än 2000 föremål bevarade med större eller mindre anknytning till Lidingö. De flesta föremålen förvaras i förråden, men många exponeras för allmänheten i museets utställningar, t.ex. en del möbler, som visar äldre, borgerliga miljöer, några tavlor med Lidingömotiv samt smärre föremål i tillfälliga te- mautställningar.

Utöver möbler, kläder och en stor mängd tavlor består samlingarna av en mängd arbetsredskap för bland annat matberedning och textilframställning från

de äldre lantgårdarna. Där finns äldre barnleksaker, radioapparater, kameror samt mätinstrument och en mängd föremål med anknytning till de gamla lidingötågen samt verksamheten vid AGA.

Under senare år har föreningen velat betona samlingarnas anknytning till Lidingö, vilket inneburit att en del föremål utan direkt lidingöanknytning sorterats ut. När ett föremål överlämnas till museet får givaren fylla i ett dokument för att vi ska få veta litet mer om föremålets historia, t.ex. vem som har ägt det, hur gammalt det är, varifrån det kommer (så kallad proveniens). Detta gör föremålet mer "värdefullt". Föreningen förbehåller sig alltid rätten att fritt förfoga över gåvan.

Idag svarar Marianne Foghammar för museets föremålssamling. För textilier och dräkter svarar Eva Häger och Maud Lilja.

Marianne Foghammar

Välkommen in i museibutiken

Lästips inför sommaren

Sommartid är tid att läsa! Här kommer några tips på böcker från museibutiken.

Är du medlem i Hembygdsföreningen ska du nu ha fått *Försvunna hus i Lidingö* – hör annars av dig. Om du inte är medlem, passa på att bli det så får du boken som medlemsförmån – annars köp den. Här öppnas dörren till ett Lidingö som idag bara finns i många minne. Boken blir extra intressant om du lägger den bredvid Sevärda hus på Lidingö. Här får du veta massor om vackra och spektakulära hus som alltiämt finns, stadsdel för stadsdel. *Se vår hemsida.*

Lena Norberg

Presenter med lidingöanknytning

Eva Häger är glad över allt material som skänks och kan användas till återbruk.

Foto: Susann Thorngren

Föreningens hantverksgrupp består av femton entusiaster som träffas varje onsdag på museet för att arbeta med olika hantverkstekniker, huvudsakligen textil. Ett ledord för vår verksamhet är hållbarhet och det mesta vi tillverkar består av material som vi fått till skänks av lidingöbor t.ex. tyg och garn. Broderade väskor och kassar, klädsamma mössor och hattar, miljövänliga kassar, varma vantar, sjalar, mudrar och sockor är några av våra

produkter. Vi kan också ta hand om halvfärdiga broderier som vi gör klara för försäljning. Jul- och påsksaker kommer fram till helgerna.

Det vi tillverkat kan man köpa i museibutiken eller på den stora höstmaknaden i S:ta Annagården, på julmaknaden och på Elfviksgårdsdagen.

Eva Häger

Lidingöglasen. Nyinkomna.

Med vår logotype skapad av Einar Nerman. 170 kr medl, 190 kr icke medlem.

Foto Sune Pettersson

Museivärdarna

Hembygdsföreningens värdar, idag 22 personer, är viktiga för våra kontakter utåt. De arbetar alltid två tillsammans och deras uppgift är att ta emot och välkomna besökare och bemanna butiken när museet är öppet. De berättar om museet och dess olika delar: vår fasta utställning om Lidingös historia, om museets olika rum och även om den pågående särskilda utställningen. De kan också servera kaffe med dopp i det gammaldags trevliga köket.

Också när föreningen har kvällsaktiviteter behövs värdar som har hand om entrébetalningen och hjälper besökare till rätta. *Se bilden på sid ett.*

Kerstin Larsen

På gång i sommar ...

6 juni klockan 8 på morgonen är alla välkomna till firandet av Sveriges nationaldag på museet. Vi hissar flaggan, sjunger nationalsången och dricker sedan morgonkaffe tillsammans.

Alla är hjärtligt välkomna!

Bellmandagen firar vi traditionsenligt den 6 juli ute vid Elfviks gård. Klockan 17 slår vi oss ner i gröngräset på ängen nedanför huvudbyggnaden och öppnar vi upp våra medhavda picknick-korgar.

Årets Bellman är trubaduren Johan Taube som underhåller oss med både sång och berättelser om Carl-Michael Bellman. Tillsammans sjunger vi "Lidingösången" – den visa som Bellman 1778 komponerade som tack efter en lyckad dag hos sina vänner på Elfvik. Ingen entré.

NYA ÖPPETTIDER I SOMMAR!

Museet håller öppet tisdag, torsdag, lördag och söndag 12-15 fram till torsdag före midsommar.

Under juli och augusti är det öppet lördagar 12-15.

Åter till ordinarie öppettider från 2/9.

Vi önskar våra medlemmar och alla lidingöbor en skön sommar.

HembygdsNytt nr 3/2023

Ansvarig utgivare: Karin Mörk

Redaktion: Karin Mörk, Margareta Borgelin, Lena Norberg, Susann Thorngren. C-H Ankarberg. Layout: Siv Bergius

Tel: 08-765 75 67 Lejonvägen 26A, 181 32 Lidingö.

Öppettider Museet: tis, tor, lör, sönd. 12-15

Öppettider Kansliet: tis och torsd. 09.30-15.30

Extraöppet i sommar.

Se hemsidan för aktuell information

Medlemsavgift 250:- familj 375:-

BG: 5802-2187

Swish: 123 181 45 65

www.lidingohembygd.se

